

De leden van de Gemeenteraad

Onderwerp: Participatie binnen de Omgevingswet

Betreft: portefeuille wethouder Siepel

Geachte leden van de Raad,

In deze brief stellen wij u op de hoogte van de voortgang van het onderdeel participatie binnen de Omgevingswet in de gemeente Dronten.

In deze brief behandelen wij de volgende thema's

- 1: Algemene informatie over participatie binnen de Omgevingswet
- 2: Het inwonersparticipatieplan (het betrekken van Drontenaren bij de totstandkoming van het participatiebeleid), planning en proces

1: Algemene informatie over participatie binnen de Omgevingswet

De opdracht vanuit de Omgevingswet

Op 1 januari 2022 wordt de Omgevingswet ingevoerd. De wet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. De nieuwe wet zorgt voor een samenhangende aanpak van de leefomgeving, ruimte voor lokaal maatwerk en betere en snellere besluitvorming. Daarnaast is participatie een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. Het vroeg betrekken van de omgeving zorgt ervoor dat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit op tafel komen. Zo zorgt participatie voor het kunnen horen van verschillende belangen en betere besluiten.

De Omgevingswet schrijft 2 soorten participatie voor:

1. Inwonersparticipatie

De gemeente is initiatiefnemer: de gemeente moet inwoners laten participeren bij projecten (zoals bij het realiseren van een nieuwe weg) of bij de totstandkoming van beleid (bijvoorbeeld bij het opstellen van de integrale visie op de leefomgeving).

Bijlage(n): 1

2. Overheidsparticipatie

Een inwoner of organisatie is de initiatiefnemer. Hij/zij dient een aanvraag in voor een omgevingsvergunning. De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor het betrekken van belanghebbenden (dat is participatie). De gemeente is bij sommige initiatieven zelf ook belanghebbende (zoals bij de ontwikkeling van een woonwijk door een projectontwikkelaar) en soms alleen bevoegd gezag (bijvoorbeeld om toestemming te geven voor de uitbouw van een woning).

De Omgevingswet schrijft niet voor hoe participatie moet plaatsvinden. De wet geeft ruimte aan initiatiefnemers en het bevoegd gezag om eigen keuzes te maken. Participatie is maatwerk. De locatie, de omgeving en de betrokkenen zijn immers elke keer anders. Wel is de gemeente verantwoordelijk om bij inwerkingtreding van de Omgevingswet participatiebeleid te hebben vastgesteld. Hierin moet omschreven worden hoe participatie wordt vormgegeven en welke eisen daarbij gelden. Deze opdracht ligt nu voor aan Dronten en is onderwerp van deze informatiebrief.

Inwonersparticipatie

Het betrekken van de samenleving bij planvorming van de gemeente is in Dronten al een logische en gewenste manier van werken. Voor inwonersparticipatie heeft de Raad al een visie vastgesteld en deze visie is vertaald door het college naar een uitvoeringsvisie (januari 2020). Hiervoor hoeft dus geen verdere/nieuwe visie geformuleerd te worden met de komst van de Omgevingswet.

Overheidsparticipatie

Een initiatiefnemer is onder de Omgevingswet zelf verantwoordelijk voor het betrekken en informeren van belanghebbenden. Bij de vergunningaanvraag moet de initiatiefnemer aangeven of hij participatie heeft toegepast en zo ja, wat daar de uitkomsten van zijn. Deze uitkomsten moet worden meegewogen in de afhandeling van de aanvraag door de gemeente. Hierbij is het echter van belang om onderscheid te maken in twee soorten activiteiten:

1. Activiteiten die passen binnen de regels van het Omgevingsplan

Als een activiteit past binnen de regels van het Omgevingsplan (dit heet een binnenplanse activiteit), dan kan een vergunning niet worden afgewezen als een initiatiefnemer geen participatie heeft toegepast. De wetgever wil door deze constructie dus vooral participatie stimuleren, maar niet verplicht stellen. Of de gemeente participatie verder willen stimuleren en de manier *waarop*, daarover moet de raad lokale keuzes maken.

2. Activiteiten die niet passen binnen de regels van het Omgevingsplan

Voor specifieke gevallen die door uw raad worden aangewezen, kan participatie wél verplicht worden gesteld. Dit kan alleen bij een omgevingsvergunning voor een activiteit die buiten het Omgevingsplan valt (dit heet een buitenplanse activiteit). De initiatiefnemer is ook hier verantwoordelijk voor het uitvoeren van participatie. Het is aan de gemeente om te bepalen of en hoe zij haar rol als facilitator van initiatiefkracht wil vormgeven en hoe zij haar rol als vergunningverlener goed kan vormgeven, op het gebied van participatie.

Met de komst van de Omgevingswet, moet de gemeente beleid maken voor de gevallen waarin de inwoner of organisatie de initiatiefnemer is (= overheidsparticipatie). De vragen die beantwoord moeten worden in dit beleidsstuk zijn:

1. Welke rol heeft participatie bij het vormgeven van de gemeentelijke rol als vergunningverlener?
2. Binnenplanse initiatieven: wil de gemeente de initiatiefnemer motiveren, stimuleren, faciliteren bij het organiseren van participatie? En zo ja; hoe dan?
3. Buitenplanse initiatieven: stelt de raad bij bepaalde initiatieven participatie verplicht en zo ja bij welke soort buitenplanse initiatieven dan? En welke eisen worden er dan gesteld?
4. Buitenplanse initiatieven: wil de gemeente de initiatiefnemer faciliteren bij het uitvoeren van participatie waar hij/zij verantwoordelijk voor is? En zo ja; hoe ziet dat er dan uit?

2: Participatieplan, planning en proces

Wij vinden het belangrijk dat wij inwoners, ondernemers, organisaties e.d. betrekken bij het beantwoorden van de vragen die hierboven zijn gesteld. De antwoorden die we vanuit verschillende belanghebbenden krijgen, helpen ons bij het formuleren van het beleid op overheidsparticipatie. De manier waarop wij deze belanghebbenden gaan betrekken bij de totstandkoming van dit beleid, is beschreven in het participatieplan, dat als bijlage is toegevoegd aan deze brief. De werkgroep Omgevingswet vanuit de raad is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van dit participatieplan.

De bedoeling is om in het eerste kwartaal van 2021 uitvoering te geven aan dit participatieplan. Dat betekent dat we in deze periode in gesprek gaan met inwoners en organisaties. Deze planning is uiteraard afhankelijk van de beschikbaarheid van inwoners en organisaties en daar ook volgend in. Het beleid op overheidsparticipatie binnen de Omgevingswet is in elk geval klaar op 1 januari 2022, het moment dat de Omgevingswet in werking treedt. Maar de wens is om medio 2021 het beleidsstuk aan te bieden aan de raad ter besluitvorming.

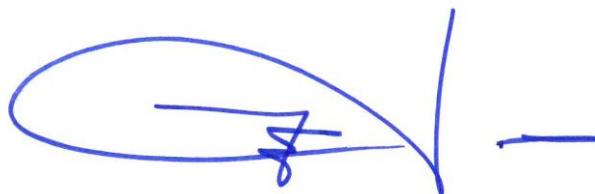
Indien u na het lezen van deze brief nog vragen heeft, schroomt u dan niet om contact op te nemen met Noortje de Boer, projectleider Participatie binnen de Omgevingswet, telefoonnummer 0321-388184.

Hoogachtend,

het college van Dronten

drs. T. van Lenthe
Secretaris

drs. J.P. Gebben
Burgemeester

Participatieplan

Beleidsnota "Participatie binnen de Omgevingswet"

*Hoe betrekken we inwoners bij de vormgeving van de beleidsnota
"Participatie binnen de Omgevingswet".*

1. Inleiding

Context

De Omgevingswet wil ruimte geven aan het informeren en betrekken van belanghebbenden bij nieuwe initiatieven. De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk om belanghebbenden te betrekken bij zijn initiatief.

Bij een vergunningaanvraag moet de initiatiefnemer aangeven of hij participatie heeft toegepast en zo ja, wat daar de uitkomsten van zijn en wat er mee gedaan is. Maar, als een activiteit past binnen de regels van het Omgevingsplan, dan kan een vergunning niet worden afgewezen als een initiatiefnemer geen participatie heeft toegepast. Dat kan ook niet als de uitkomst van de participatie negatief is ten aanzien van het initiatief. De wetgever wil door deze constructie dus vooral participatie stimuleren, maar niet verplicht stellen. Over de manier *waarop* wij participatie willen stimuleren, moeten wij lokale keuzes maken.

Voor specifieke gevallen die door de gemeenteraad worden aangewezen, kan participatie wél verplicht worden gesteld. Dit kan alleen bij een omgevingsvergunning voor een activiteit die buiten het Omgevingsplan valt (buitenplanse activiteit). De initiatiefnemer is ook hier verantwoordelijk voor het uitvoeren van participatie.

Het is de aan de gemeente om te bepalen of en hoe zij haar rol als facilitator van initiatiefkracht wil vormgeven en hoe zij haar rol als vergunningverlener goed kan vormgeven, op het gebied van participatie.

Niet alleen inwoners en bedrijven kunnen initiatiefnemer zijn. Ook de gemeente heeft soms de rol van initiatiefnemer. Bijvoorbeeld als we nieuw beleid gaan maken of omdat we zelf initiatieven in de fysieke leefomgeving ontplooiën. Dan moeten wij dus ook belanghebbenden betrekken. De manier waarop wij dat als initiatiefnemer doen is beschreven in de visie op inwonersparticipatie die door de raad is vastgesteld.

Voor de inwerkingtrede van de Omgevingswet moet de gemeenteraad van Dronten een beleidsvisie "Participatie binnen de Omgevingswet" vaststellen waarin de gemaakte keuzes op bovenstaande vraagstukken worden geformuleerd. Bij het ophalen van input voor deze visie zullen inwoners betrokken worden. Dit proces van Inwonersparticipatie wordt beschreven in voorliggend participatieplan. Dit participatieplan is gebaseerd op de methodiek beschreven in de collegenota "Uitvoeringsnota Inwonersparticipatie".

Uitgangspunten Inwonersparticipatie algemeen

Belangrijke uitgangspunten in deze visie op Inwonersparticipatie zijn:

- Voor inwoners zijn we 1 gemeente
- Inwoners staan centraal
- We betrekken inwoners vaker en intensiever bij ontwikkeling beleid
- Dialoog vormt de basis
- We bieden betrokkenen en inwoners goed zicht op de verschillende belangen die spelen

Om hier verder invulling aan te geven is er het Drontens participatiemodel en het Drontense Stappenplan ontwikkeld. Participatievragen kunnen zo methodisch worden beantwoord.

2. Stappenplan Inwonersparticipatie

Stap 1: Voordat je begint.....

Waarom willen we inwonersparticipatie bij dit onderwerp?

De raad wordt gevraagd volgend jaar keuzes te maken in de manier waarop wij omgaan met bepaalde participatievraagstukken. Specifiek wordt aan de raad gevraagd om te bepalen:

- of en zo ja hoe we participatie door initiatiefnemers willen stimuleren en faciliteren,
- wanneer wij participatie verplicht stellen bij buitenplanse activiteiten en welke eisen we daar dan aan stellen.

Naast het feit dat de Omgevingswet vraagt om Inwonersparticipatie bij de totstandkoming van de betrokken instrumenten, zien we ook de toegevoegde waarde voor inwonersparticipatie vanuit een ander argument. De op te halen input kan bijdragen aan het ontwikkelen van visie, beleid en instrumenten die ook echt voorzien in de behoefte van de samenleving en bij de gewenste rol als overheid. Zo kunnen de juiste lokale keuzes worden gemaakt. Inwonersparticipatie kan bijdragen aan de kwaliteit van de beleidsnota en aan bewustwording van de veranderingen die de Omgevingswet met zich meebrengt bij betrokkenen.

Het participatiedoel

- Het gesprek met de samenleving moet in ieder geval zorgen voor een goede invulling van onze rol op het gebied van participatie binnen de Omgevingswet. Dan gaat het dus over: **kwaliteit van het beleid**.
- Vervolgens is een tweede doel dat onze gespreksdeelnemers zich **bewuster worden** van de gevolgen die de Omgevingswet heeft voor initiatiefnemers op het gebied van participatie.

BEWUSTWORDING

KWALITEIT

BEGRIIP

MEDIATION

EIGENAARSCHAP

DEMOCRATISCH PROCES

Stap 2: Fase

We willen de input van inwoners gebruiken bij de totstandkoming van de beleidsvisie en dus bevinden we ons daarmee in de definitiefase. We willen ophalen wat er leeft en welke meningen er zijn om zo verder te kunnen gaan met ons antwoord op hoe we daarmee om willen gaan.

Stap 3: Stakeholders / Publiek

Binnen de Omgevingswet kunnen we 3 verschillende soorten initiatieven onderscheiden:

- Binnenplanse initiatieven
- Buitenplanse initiatieven
- Maatschappelijke initiatieven

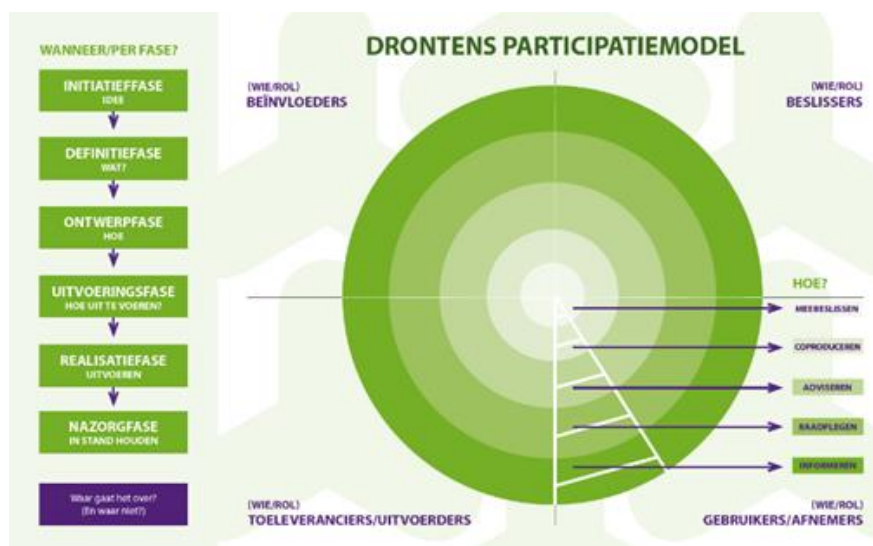
Bij deze verschillende initiatieven horen ook andere "soorten" initiatiefnemers. Ook de rol van de gemeente verschilt per soort initiatief. Daarom is het belangrijk om de verschillende soorten initiatiefnemers ook op een passende manier te betrekken bij het maken van de visie op participatie in de Omgevingswet. Hieronder wordt dat verder uitgewerkt.

Binnenplanse initiatieven: waarbij het initiatief past binnen het Omgevingsplan.

Bij een vergunningaanvraag moet de initiatiefnemer aangeven of hij participatie heeft toegepast en zo ja, wat daar de uitkomsten van zijn en wat er mee gedaan is. Maar, als een activiteit past binnen de regels van het Omgevingsplan, dat kan een vergunning niet worden afgewezen als een initiatiefnemer geen participatie heeft toegepast. Dat kan ook niet als de uitkomst van de participatie negatief is ten aanzien van het initiatief.

Publiek:

1. Inwoners die al eens het vergunning-proces hebben doorlopen
2. Potentiele toekomstige gebruikers van het vergunning proces (Drontenaren die zich daarin aangesproken voelen)

Buitenplanse initiatieven: waarbij het initiatief niet past binnen het Omgevingsplan.

De noodzaak voor overleg met gemeente in de vorm van een Omgevingstafel en een uitgebreider participatietraject met belanghebbenden is dan vaak groter. Voor specifieke gevallen die door de gemeenteraad worden aangewezen, kan participatie wél verplicht worden gesteld. Dit kan alleen bij een omgevingsvergunning voor een activiteit die buiten het Omgevingsplan valt (buitenplanse activiteit). De initiatiefnemer is ook hier verantwoordelijk voor het uitvoeren van participatie.

Publiek:

1. Partijen die al eens het vergunning-proces hebben doorlopen of betrokken zijn bij de omgevingstafel.
2. Potentiele initiatiefnemers
3. Belanghebbenden

Een diverse groep van grote en kleine partijen, van professionals en particulieren en initiatiefnemers en belanghebbenden. Kleinschalig en persoonlijk uitgenodigd.

Maatschappelijke initiatieven: individuele of georganiseerde inwoners nemen initiatieven die van invloed zijn op de fysieke omgeving. De Omgevingswet biedt ruimte aan deze initiatieven en de gemeente wil het nemen van de goede initiatieven graag stimuleren. Een voorbeeld van een maatschappelijk initiatief is een groep inwoners die samen een groenstrook willen gaan maken en onderhouden (in plaats van de gemeente). Het karakter van de initiatieven waar het hier om gaat is anders dan de binnenplanse en buitenplanse initiatieven. Een goed participatietraject om zo belanghebbenden te betrekken bij het initiatief kan belangrijk zijn.

Publiek:

1. Bij ons bekende initiatiefnemers (bv via Samen Actief)
2. Dorpsraden die ervaring hebben met initiatieven.

Stap 4 en 5: Verwachtingen

Participatieniveau

We kiezen bij dit proces van inwonersparticipatie voor het participatieniveau "raadplegen / consulteren". We willen van betrokkenen weten wat hun ervaringen en meningen zijn op het door ons bepaalde vraagstuk. We zijn daarbij niet gebonden aan de uitkomst, maar nemen dit mee in onze eigen meningsvorming.

Publiekvraag:

Uitgangspunt is dat de initiatiefnemer verantwoordelijk is voor participatie m.b.t. zijn initiatief.

De vraag die ter raadpleging wordt voorgelegd aan het publiek is:

"De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor participatie. Wat heeft de initiatiefnemer nodig (van de gemeente of andere partijen) om participatie te kunnen uitvoeren?"

Rollen

Gemeenteraad: beslist uiteindelijk over de door het college voorgelegde beleidsvisie. De raad heeft de kaders meegegeven waarop dit participatieplan verder is uitgewerkt.

College: voert het participatieproces uit en betreft deze in de te formuleren visie.

Inwoners en partijen: geven hun input op de voorgelegde vraag. Worden geïnformeerd over de vervolgstappen / uitkomsten van het proces.

Ambtelijke organisatie: is opdrachtnemer van het college en voert het proces uit.

Randvoorwaarden

De te maken kosten voor dit proces worden betaald vanuit het programma Omgevingswet.

Planning

Januari 2021: dit participatieplan wordt als onderdeel van een raadsinformatiebrief aan de raad toegezonden

Eerste kwartaal 2021: input ophalen bij de diverse publieksgroepen

Medio 2021: Concept beleidsvisie "Participatie binnen de Omgevingswet" bij het college.

Deze planning is uiteraard mede afhankelijk van de beschikbaarheid van de te betrekken inwoners en organisaties.

3. Het participatieplan samengevat op het canvas inwonersparticipatie

Binnenplanse initiatieven

Fase	participatiedoel	publiek	Publieksvraag	afzender	Gespreksvorm
1.	1. Kwaliteit verhogen van visie op participatie 2. Bewustwording bij betrokkenen van veranderingen Omgevingswet	1. Inwoners die al eens het vergunning-proces hebben doorlopen 2. potentiële toekomstige gebruikers	De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor participatie. Wat maakt dat dit succesvol kan verlopen? Welk beeld is er van de rol van de gemeente?	Gemeente	Digitale poll / Enquête

Buitenplanse initiatieven

Fase	participatiedoel	publiek	publieksvraag	afzender	Gespreks-vorm
1	1. Kwaliteit verhogen van visie op participatie 2. Bewustwording bij betrokkenen van veranderingen Omgevingswet	4. Partijen die al eens het vergunning-proces hebben doorlopen of betrokken zijn bij de omgevingstafel. 5. Potentiële initiatiefnemers 6. Belanghebbenden Een diverse groep van grote en kleine partijen, professionals en particulier en initiatiefnemers en belanghebbenden.	De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor participatie. Wat maakt dat dit succesvol kan verlopen? Welk beeld is er van de rol van de gemeente?	Gemeente	Kleinschalig kwalitatief onderzoek bv d.m.v. interviews / online meeting.

Maatschappelijke initiatieven

Fase	participatiedoel	publiek	Publieksvraag	afzender	Gespreksvorm
1	1. Kwaliteit verhogen van visie op participatie 3. Bewustwording bij betrokkenen van veranderingen Omgevingswet	1. Bij ons bekende initiatiefnemers 2. Dorpsraden	De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor participatie. Wat maakt dat dit succesvol kan verlopen? Welk beeld is er van de rol van de gemeente?	Gemeente	Digitale poll / Enquête

